

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта (Українська мова і література). Спеціальна освіта
першого рівня вищої освіти (бакалавр)

за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)
спеціалізації Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Кваліфікація: вчитель української мови і літератури та
зарубіжної літератури основної школи,
асистент вчителя інклюзивного класу

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

проф. Безлюдний О. І.

(протокол № від «__» серпня 20__ р.)

Освітня програма вводиться в дію з 20__ року

Ректор проф. О. І. Безлюдний

(наказ № від «__» 20__ р.)

Умань – 2019

Передмова

Освітньо-професійну програму розроблено робочою групою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ):

1. Лопушан Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

2. Йовенко Лариса Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

3. Григоренко Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

4. Малишевська Ірина Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

**1. Профіль освітньої програми зі спеціальності
014 Середня освіта (Українська мова і література)**

спеціалізація: Спеціальна освіта

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Кафедра української мови та методики її навчання Кафедра української літератури, українознавства та методик їх навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр вчитель української мови та літератури та зарубіжної літератури основної школи, асистент вчителя інклюзивного класу
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література). Спеціальна освіта
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра одиничний, 120 кредитів ЕКТС, термін навчання 1 рік 10 місяців
Наявність акредитації	Відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 28 травня 2015 року протокол № 116 (наказ МОН України від 10.06.2016 р. № 1415 л), УДПУ імені Павла Тичини визнано акредитованим за II (другим) рівнем з напрямку (спеціальності) 0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія. Українська мова і література*. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 року.
Цикл/рівень	FQ – ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 7 рівень, НРК – 7 рівень.
Передумови	На базі ОКР «молодший спеціаліст» за іншою спеціальністю
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 рік 10 місяців
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ff.udpu.org.ua/navchannya/osvitni-prohramy-2/10186-2
2 - Мета освітньої програми	
Підготовка компетентного конкурентоспроможного вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури, логопедії, який володіє фундаментальною теоретичною базою фахових дисциплін, новітніми технологіями навчання та навичками практичного застосування їх, спроможного вирішувати складні завдання і проблеми у галузі освіти, філології та педагогічної діяльності, підвищувати свій фаховий рівень, інтегруватися у світовий освітній простір.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Обов'язкові дисципліни I. Цикл загальної підготовки - 9 кредитів. 1.1. Гуманітарна підготовка - 6 кредитів. 1.2. Фундаментальна підготовка - 3 кредити. II. Цикл професійної підготовки - 66 кредитів. 2.1. Психолого-педагогічна підготовка - 3 кредити. 2.2. Науково-предметна підготовка - 63 кредити. Дисципліни вільного вибору студента - 30 кредитів Блок № 1 - 30 кредитів Блок № 2 - 30 кредитів. Практична підготовка - 12 кредити Атестація - 3 кредити
Орієнтація освітньої	Освітньо-професійна (для бакалавра)

програми	
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта в галузі філології та методики навчання української мови і літератури та зарубіжної літератури, асистента вчителя інклюзивного класу в закладах освіти різних рівнів акредитації.
Особливості програми	Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) та спеціалізації «Спеціальна освіта»
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність працевлаштування	до Випускники програми націлені на освітню, науково-методичну й управлінську діяльність відповідно до чинного Національного класифікатора України (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу. 2340 Вчитель спеціалізованого навчального закладу. 2444.1 Молодший науковий співробітник (філологія, лінгвістика та переклади). 2352 Інспектор шкіл. 2451.2. Редактор літературний. 2451.2 Член колегії (редакційної). 2419.3 Консультант (в апараті органів державної влади, виконкому (спічрайтер), а також у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах, IT-компаніях. 3330 Фахівці в галузі спеціалізованої (особливої) освіти. 2340 80 Консультант психолого-медико-педагогічної консультації. 2340 Консультант центральної психолого-медико-педагогічної консультації. 1229.7 Начальник центру (психологічного забезпечення, соціально-трудової реабілітації дорослих, з надання соціальних послуг тощо).
Подальше навчання	Можливість навчатися за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти за цією галуззю знань (що узгоджується з отриманим дипломом бакалавра), суміжною чи перехресною.
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітньо-науковий процес здійснюється на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого навчання із застосуванням інноваційних освітніх технологій. Комбінація лекцій, практичних та семінарських занять, наукових семінарів, стажування, практик у навчальних та наукових установах, виконання дослідницьких проєктів, аудиторне або дистанційне навчання.
Оцінювання	Кредитно-трансферна система, накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, поточний, модульний, підсумковий контроль. Усні та письмові екзамени, заліки, тестування знань та умінь, захисти різних видів практик.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в процесі професійної діяльності в галузі освіти та науки (лінгвістики, літературознавства, методики викладання) або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.
Загальні компетентності	ЗК 1. Усвідомлення суспільного статусу і призначення

(ЗК)	<p>професійної діяльності вчителя, професійна мотивованість.</p> <p>ЗК 2. Розуміння вагомої ролі мови як чинника національної ідентифікації, як інструмента оволодіння знаннями та освоєння досвіду, засобу спілкування і впливу.</p> <p>ЗК 3. Готовність до самоосвіти, здатність до саморозвитку, усвідомлення необхідності постійно підвищувати професійну кваліфікацію, інтелектуальний і загальнокультурний рівні.</p> <p>ЗК 4. Готовність до творчого пошуку, творчої самореалізації, креативності, прагнення розвивати і збагачувати професійні якості і здібності відповідно до нових суспільних реалій і потреб.</p> <p>ЗК 5. Здатність адекватно сприймати нові ідеї, експериментувати, засвоювати і впроваджувати нові інформаційні технології, програмні засоби, інтернет-ресурси в педагогічну та наукову діяльність.</p> <p>ЗК 6. Здатність вирішувати фахові проблеми у процесі професійної діяльності дефектолога (логопеда) у роботі з дітьми з особливими освітніми проблемами.</p> <p>ЗК 7. Здатність толерантно і безконфліктно комунікувати з різноманітною аудиторією, дотримуватися морально-етичних принципів спілкування.</p> <p>ЗК 8. Готовність брати відповідальність за прийняті рішення, виявляти ініціативу й наполегливість у досягненні професійних цілей, бажання досягти успіху.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дії у нових або нестандартних ситуаціях.</p> <p>ЗК 10. Здатність оцінювати ризики, готовність запобігати загрозам життю й здоров'ю.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність критично осмислити історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, усвідомити динаміку її розвитку.</p> <p>ФК 2. Готовність до високопрофесійного й висококультурного володіння українською мовою в усному й писемному різновидах.</p> <p>ФК 3. Здатність до різних видів лінгвістичного, літературознавчого аналізу; володіння науковим інструментарієм у галузі теорії та історії літератури, осмислення специфіки процесів розвитку української мови та літератури.</p> <p>ФК 4. Здатність осмислювати художню літературу як мистецтво слова, культурологічну проблематику літературного твору, усвідомлення специфіки української літератури в контексті світової.</p> <p>ФК 5. Теоретична і практична готовність до викладання у профільній школі та інших закладах освіти української мови і літератури, зарубіжної літератури, формування у процесі освітньо-виховної діяльності національно свідомої мовної особистості.</p> <p>ФК 6. Здатність до визначення перспектив розвитку дітей з різними формами порушень та можливостей їх психосоціальної реабілітації.</p> <p>ФК 7. Здатність до науково-дослідної діяльності у царині гуманітарних наук, володіння методологією, принципами та прийомами філологічних і психосоціальних досліджень.</p> <p>ФК 8. Здатність до ефективної й компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної діяльності (батьківські збори, педради, методоб'єднання філологів чи класних керівників) і наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії,</p>

	<p>наукові публікації) у галузі філології.</p> <p>ФК 9. Здатність до ефективної діяльності майбутніх вчителів-логопедів в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>ФК 10. Готовність вивчати й упроваджувати у власну педагогічну і наукову діяльність передовий досвід відомих науковців та вчителів-практиків.</p> <p>ФК 11. Володіння правилами мовної поведінки / комунікації у різноманітних ситуаціях для попередження і врегулювання конфліктів.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПРН 1. Високопрофесійне і висококультурне володіння українською мовою в усному й писемному різновидах.</p> <p>ПРН 2. Знання, розуміння і використання термінологічного апарату мовознавства, літературознавства, педагогіки, логопедії та психології.</p> <p>ПРН 3. Знання основних напрямів розвитку та новітніх досягнень філології, педагогіки, логопедії та психології.</p> <p>ПРН 4. Знання типологічних особливостей української мови на тлі близько- та далекоспоріднених мов; вміння здійснювати компаративний аналіз.</p> <p>ПРН 5. Знання загальних положень інклюзивної освіти в Україні, теоретико-методологічних і нормативно-правових засад інклюзивної освіти.</p> <p>ПРН 6. Володіння сучасними навичками організаційно-виховної та навчально-методичної діяльності, формами, методами, прийомами і технологіями навчання.</p> <p>ПРН 7. Уміння здійснювати контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітньо-виховного процесу.</p> <p>ПРН 8. Уміння раціонально використовувати мультимедійні ресурси, комп'ютерні технології, мережу Інтернет; знання типології електронної і мультимедійної дидактичної продукції, Інтернет-ресурсів навчального характеру, володіння критеріями оцінки їх якості та методикою використання електронних засобів навчання мови на уроках та у позакласній роботі; уміння самостійно продукувати електронну і мультимедійну продукцію дидактично-комунікативного призначення.</p> <p>ПРН 9. Уміння складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо.</p> <p>ПРН 10. Уміння застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, будувати цілісні, логічні висловлювання в усному й письмовому мовленні.</p> <p>ПРН 11. Дотримання у своїй діяльності принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Склад проектної групи освітньої програми, професорсько-викладацький склад, залучений до викладання навчальних

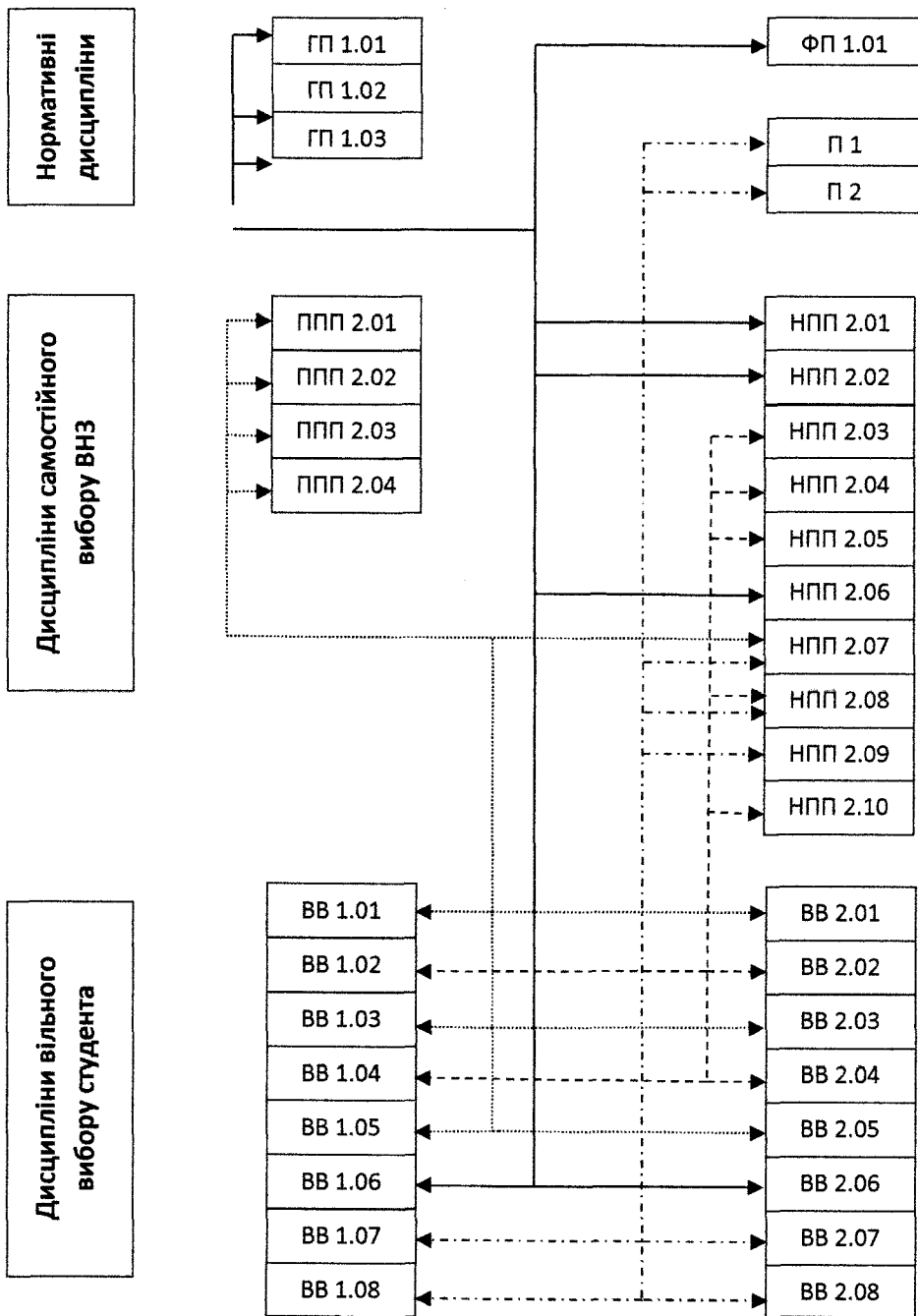
		дисциплін за спеціальністю, відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.
Матеріально-технічне забезпечення		Матеріально-технічна база дозволяє проводити всі види лабораторної, практичної, науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення		Освітній процес повною мірою забезпечений друкованими навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками, а також електронними носіями. Навчальні курси розміщені в системі дистанційного навчання Moodle.
9 – Академічна мобільність		
Національна мобільність	кредитна	Національна кредитна мобільність здійснюється на основі двосторонніх договорів між Уманським державним педагогічним університетом та вищими закладами освіти й науковими установами України.
Міжнародна мобільність	кредитна	Відповідно до двосторонніх договорів між Уманським державним педагогічним університетом та зарубіжними навчальними закладами реалізуються програми подвійного диплома: Університет у м. Порту (Португалія) Тракійський університет у м. Стара Загора (Болгарія) Державна вища школа професійної освіти ім. Іполіта Цегельського у м. Гнезно (Польща) Поморська академія у м. Слупську (Польща) Державна вища професійна школа імені Я. А. Коменського у м. Лешно (Польща) Академія імені Яна Длугоша у м. Ченстохові (Польща) Інститут європейської культури Познанського університету імені Адама Міцкевича у м. Гнезно (Польща) Державна вища школа професійної освіти у м. Хелмі (Польща)
Навчання здобувачів вищої освіти	іноземних	Передбачено здобування вищої освіти іноземними студентами за умови знання української мови.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність
КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові дисципліни			
I	Цикл загальної підготовки		
ГП	Гуманітарна підготовка		
ГП 1.01	Історія та культура України	3	екзамен
ГП 1.02	Філософія	3	екзамен
ФП	Фундаментальна підготовка		
ФП 1.03	Охорона праці та безпека життєдіяльності	3	залік
II	Цикл професійної підготовки		
ППП	Психолого-педагогічна підготовка		
ППП 2.01	Педагогіка	3	залік
НПП	Науково-предметна підготовка		
НПП 2.01	Методика навчання української мови	3	екзамен
НПП 2.02	Методика навчання української літератури	3	екзамен
НПП 2.03	Методика навчання зарубіжної літератури	3	залік
НПП 2.04	Сучасна українська літературна мова	13	екзамен, залік
НПП 2.05	Історія української літератури	13	екзамен, залік
НПП 2.06	Історія зарубіжної літератури	8	екзамен
НПП 2.07	Старослов'янська мова	3	екзамен
НПП 2.08	Історична граматики української мови	3	екзамен
НПП 2.09	Ділова українська мова	3	екзамен
НПП 2.10	Фольклор	3	залік
НПП 2.11	Українська діалектологія	3	залік
НПП 2.12	Стилістика української мови	3	екзамен
Дисципліни вільного вибору студента			
Блок № 1			
ВВ 1.01	Основи інклюзивної освіти	6	екзамен
ВВ 1.02	Професійна діяльність асистента	4	екзамен
ВВ 1.03	Підготовка дитини та освітнього середовища до процесу інклюзивного навчання	4	залік
ВВ 1.04	Основи дефектології та логопедії	6	екзамен
ВВ 1.05	Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	6	залік
ВВ 1.06	Культура мовлення	3	екзамен
Блок № 2			
ВВ 2.01	Лідерство та інклюзивна освіта	6	екзамен
ВВ 2.02	Технології інклюзивного навчання з розладами аутистичного спектру	4	екзамен
ВВ 2.03	Архітектурна доступність закладів освіти для інклюзивного навчання	4	залік
ВВ 2.04	Основи корекційної педагогіки в кредитно-модульній системі навчання	6	екзамен

ВВ 2.05	Технології інклюзивного навчання дітей із затримкою психічного розвитку	6	залік
ВВ 2.06	Соціолінгвістика	3	екзамен
Практична підготовка			
П.01	Навчальна (фольклорна, діалектологічна) практика	3	залік
П.02	Виробнича (педагогічна практика)	9	екзамен
	Атестація	3	
Загальний обсяг освітньої програми		120	

Структурно-логічна схема

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) проводиться у формі складання комплексного кваліфікаційного екзамену, випускного екзамену зі спеціалізації та завершується видачею документа державного зразка про присудження їм ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури основної школи, асистент вчителя інклюзивного класу.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Див. додаток

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Див. додаток

Затверджено на засіданні вченої ради факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 13 від 21.06 2019 р.).

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми):

Лопушан Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Розробники:

Йовенко Лариса Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Григоренко Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Малишевська Ірина Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.